ՊՈՒԶԱՆԴ 13 ՅՈՒԼԻՍ 1870

ՊՈՒԶԱՆԴ

ԱՄՍԱԳԻՐ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ոչ ոք կարող է ուրանալ, որ ազգերի կեանքի մէջ ամենամեծ ազդեցութիւն ունի նրանց պատմական անցեալը։ Ազգերի ներկայ դրութիւնը, նրանց ձգտումները, նրանց յոյսերը, նրանց ապագայ ճակատագրի մասին նրանց կարծիքները, ամենից առաջ կախում են նրանց անցեալից։ Ազգերի անցեալը նրանց համար նոյն է, ինչ որ մարդու համար նրա կեանքի ամբողջ ընթացքը։ Ինչպէս մարդը, որ ուզում է իմանալ, թէ ինչ է ինքը, ինչ է նրա բնաւորութիւնը, ինչ ուղղութիւն պէտք է տայ իր կեանքին, ինչ նպատակ պէտք է դնի իր առջև, նախ և առաջ պէտք է ծանօթանայ իր անցեալ կեանքի հետ, այնպէս էլ ազգերը, որ ուզում են իմանալ, թէ ինչ են իրանք, ինչ ուղղութիւն պէտք է տան իրանց կեանքին, ինչ նպատակ պէտք է դնեն իրանց առջև, նախ և առաջ պէտք է ծանօթանան իրանց անցեալ կեանքի հետ։ Ազգերի անցեալը նրանց համար նոյն է, ինչ որ մարդու համար նրա կեանքի ամբողջ ընթացքը։ Ինչպէս մարդը, որ ուզում է իմանալ, թէ ինչ է ինքը, ինչ է նրա բնաւորութիւնը, ինչ ուղղութիւն պէտք է տայ իր կեանքին, ինչ նպատակ պէտք է դնի իր առջև, նախ և առաջ պէտք է ծանօթանայ իր անցեալ կեանքի հետ։

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ

Տարի ԻԲ.

Ժամ կարդացողները մեկնվելով էջ ...-ից, կարդան ...-ից մինչև ...

Վարդան Մամիկոնյանի անունը հայ ժողովրդի պատմության մեջ ամենից ավելի հայտնի է նրանով, որ նա 451 թվին Ավարայրի դաշտում հերոսական մի պատերազմ է մղել պարսից զորքերի դեմ, որոնք ուզում էին հայերին հարկադրել, որ նրանք թողնեն իրենց քրիստոնեական հավատը և ընդունեն զրադաշտական կրոնը։ Ավարայրի պատերազմը հայ ժողովրդի համար մեծ նշանակություն ունի, որովհետև նրա շնորհիվ հայերը կարողացան պահպանել իրենց քրիստոնեական հավատը։ Ավարայրի պատերազմը հայ ժողովրդի համար մեծ նշանակություն ունի, որովհետև նրա շնորհիվ հայերը կարողացան պահպանել իրենց քրիստոնեական հավատը։

Վարդան Մամիկոնյանը ծնվել է 1839 թվականին մի հարուստ նախարարական տոհմում։ Նրա հայրը, որ կոչվում էր Վասակ Մամիկոնյան, եղել է Արշակունյաց թագավորության սպարապետը։ Վարդանի մայրը, որ կոչվում էր Շուշան Արծրունի, եղել է Արծրունյաց տոհմից։ Վարդանի ծնողները ունեցել են ևս երեք որդի՝ Հմայեակ, Գրիգոր և Վահան։ Վարդանը ծնվել է Դարանաղյաց գավառում, Տարոնի սահմանների մոտ։ Նրա մանկությունն անցել է Տարոնում, Վասակի հայրական կալվածքներում։ Վարդանի մանկության տարիները համընկնում են Հայաստանի պատմության այն ժամանակաշրջանի հետ, երբ Հայաստանի վրա իշխում էին պարսից Սասանյան արքաները։ Սասանյանները ձգտում էին Հայաստանը դարձնել իրենց գաղութը, ուստի նրանք ամեն կերպ ջանում էին հայերին հարկադրել, որ նրանք ընդունեն զրադաշտական կրոնը։ Սասանյանները ձգտում էին Հայաստանը դարձնել իրենց գաղութը, ուստի նրանք ամեն կերպ ջանում էին հայերին հարկադրել, որ նրանք ընդունեն զրադաշտական կրոնը։

Վարդանի մանկության տարիները համընկնում են Հայաստանի պատմության այն ժամանակաշրջանի հետ, երբ Հայաստանի վրա իշխում էին պարսից Սասանյան արքաները։ Սասանյանները ձգտում էին Հայաստանը դարձնել իրենց գաղութը, ուստի նրանք ամեն կերպ ջանում էին հայերին հարկադրել, որ նրանք ընդունեն զրադաշտական կրոնը։ Վարդանի մանկության տարիները համընկնում են Հայաստանի պատմության այն ժամանակաշրջանի հետ, երբ Հայաստանի վրա իշխում էին պարսից Սասանյան արքաները։ Սասանյանները ձգտում էին Հայաստանը դարձնել իրենց գաղութը, ուստի նրանք ամեն կերպ ջանում էին հայերին հարկադրել, որ նրանք ընդունեն զրադաշտական կրոնը։

— Ես ոչ մի բան չեմ հասկանում, — ասաց Վարդանը, — ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է մեզ հարկադրել, որ մենք ընդունենք զրադաշտական կրոնը։ Ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է մեզ հարկադրել, որ մենք ընդունենք զրադաշտական կրոնը։

— Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — պատասխանեց հայրը, — որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը։

— Ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — հարցրեց Վարդանը։

— Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — պատասխանեց հայրը։ — Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը։

— Ես ոչ մի բան չեմ հասկանում, — ասաց Վարդանը, — ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է մեզ հարկադրել, որ մենք ընդունենք զրադաշտական կրոնը։ Ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է մեզ հարկադրել, որ մենք ընդունենք զրադաշտական կրոնը։

— Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — պատասխանեց հայրը։ — Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը։

— Ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — հարցրեց Վարդանը։

— Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — պատասխանեց հայրը։ — Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը։

— Ես ոչ մի բան չեմ հասկանում, — ասաց Վարդանը, — ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է մեզ հարկադրել, որ մենք ընդունենք զրադաշտական կրոնը։ Ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է մեզ հարկադրել, որ մենք ընդունենք զրադաշտական կրոնը։

— Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — պատասխանեց հայրը։ — Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը։

— Ինչո՞ւ պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — հարցրեց Վարդանը։

— Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը, — պատասխանեց հայրը։ — Որովհետև պարսից արքան ուզում է Հայաստանը դարձնել իր գաղութը։

ԱՐՁԱԿԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Մեր թղթակցէն 23 Յուլիս.

Հիւանդութեան մը պատճառաւ ստիպուեցայ քանի մը օր հանգիստ ընել ու հետեւիլ բժշկական խնամքի։

— Ցաւս հոգի չունի, ըսաւ ինծի բժիշկը, ուրախ եղէք որ հիւանդութիւնը ձեզ ոտքի վրայ գտաւ։

Ուրախ չեղայ, բայց ինչ ընէի։ Ցաւը ինծի համար ամենէն ահաւոր բանն է։ Ես ցաւի դէմ ոչ մէկ զէնք ունիմ, ոչ մէկ միջոց գիտեմ։ Ցաւը ինծի համար անյաղթելի է։

Ցաւը ինծի համար ոչ միայն ֆիզիքական, այլ եւ մտաւոր երեւոյթ մըն է։ Ցաւի ատեն ոչ միայն մարմինս կը տանջուի, այլ եւ հոգիս։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը տառապիմ, այլ եւ կը մտածեմ։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը հեծեծեմ, այլ եւ կը դատեմ։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը հառաչեմ, այլ եւ կը քննադատեմ։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը գոռամ, այլ եւ կը մտորեմ։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը ճչամ, այլ եւ կը խորհիմ։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը գանգատիմ, այլ եւ կը դիտեմ։ Ցաւի ատեն ոչ միայն կը ցաւիմ, այլ եւ կը զարգանամ

(Շար. տես էջ 190, 191, 192 և 193)

ՄԱՐՏԻՆ ԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՎԱ ՄԱՆՉՈՒՏԻՆ

Իրավ. տես էջ 190.

Ի 1870 մարտի 8

Լեզուաբան ուսումնասէր եւ իմաստասէր Հայկ Ղազարեան Ալպաճեան, որ ծնած էր Պոլիս 1838 թուականին, ուսանած էր Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանին մէջ, ապա Վենետիկ, ուր ստացած էր բարձրագոյն կրթութիւն, եւ ուր ալ մահացաւ 1870 թուականին։ Ան հրատարակած էր Վենետիկի մէջ «Հանդէս ամսօրեայ» անունով գրական հանդէսը, որ կը տեւէ 1867-1870 թուականներուն։ Ան հրատարակած էր նաեւ Վենետիկի մէջ «Ազգաբանութիւն Հայոց» գիրքը, որ կը պարունակէ Հայոց ազգանուններու ստուգաբանութիւնը։ Ան հրատարակած էր նաեւ Վենետիկի մէջ «Ազգաբանութիւն Հայոց» գիրքը, որ կը պարունակէ Հայոց ազգանուններու ստուգաբանութիւնը։

Ալպաճեան ունէր նաեւ ուրիշ գործեր, որոնք մնացած են անտիպ։ Անոնց մէջ կը գտնուին՝ Հայկական ուղղագրութիւն, Հայկական քերականութիւն, Հայկական բառարան, Հայկական ոտանաւորներ, Հայկական վիպասանութիւն, Հայկական պատմութիւն, Հայկական աշխարհագրութիւն, Հայկական ազգագրութիւն, Հայկական բնագիտութիւն, Հայկական ֆիզիկա, Հայկական մաթեմատիկա, Հայկական աստղագիտութիւն, Հայկական երկրաչափութիւն, Հայկական հաշուեբանութիւն, Հայկական հանրագիտարան, Հայկական բառգիրք, Հայկական ասացուածքներ, Հայկական առակներ, Հայկական հանելուկներ, Հայկական ծիսական երգեր, Հայկական հոգեւոր երգեր, Հայկական ժողովրդական երգեր, Հայկական ժողովրդական հեքիաթներ, Հայկական ժողովրդական առասպելներ, Հայկական ժողովրդական աւանդութիւններ, Հայկական ժողովրդական սովորութիւններ, Հայկական ժողովրդական հաւատալիքներ, Հայկական ժողովրդական նախապաշարմունքներ, Հայկական ժողովրդական խաղեր, Հայկական ժողովրդական պարեր, Հայկական ժողովրդական նուագներ, Հայկական ժողովրդական գործիքներ, Հայկական ժողովրդական տուներ, Հայկական ժողովրդական հագուստներ, Հայկական ժողովրդական կերակուրներ, Հայկական ժողովրդական խմիչքներ, Հայկական ժողովրդական դեղեր, Հայկական ժողովրդական թունաւոր բոյսեր, Հայկական ժողովրդական կենդանիներ, Հայկական ժողովրդական թռչուններ, Հայկական ժողովրդական ձուկեր, Հայկական ժողովրդական միջատներ, Հայկական ժողովրդական սողուններ, Հայկական ժողովրդական ծառեր, Հայկական ժողովրդական ծաղիկներ, Հայկական ժողովրդական պտուղներ, Հայկական ժողովրդական հացահատիկներ, Հայկական ժողովրդական բանջարեղէններ, Հայկական ժողովրդական համեմունքներ, Հայկական ժողովրդական ներկանիւթեր, Հայկական ժողովրդական մետաղներ, Հայկական ժողովրդական քարեր, Հայկական ժողովրդական հողեր, Հայկական ժողովրդական ջրեր, Հայկական ժողովրդական հողմեր, Հայկական ժողովրդական ամպեր, Հայկական ժողովրդական անձրեւներ, Հայկական ժողովրդական ձիւներ, Հայկական ժողովրդական կարկուտներ, Հայկական ժողովրդական ցրտեր, Հայկական ժողովրդական տաքեր, Հայկական ժողովրդական հիւանդութիւններ, Հայկական ժողովրդական բժշկութիւններ, Հայկական ժողովրդական կախարդութիւններ, Հայկական ժողովրդական մոգութիւններ, Հայկական ժողովրդական գուշակութիւններ, Հայկական ժողովրդական երազներ, Հայկական ժողովրդական տեսիլներ, Հայկական ժողովրդական ոգիներ, Հայկական ժողովրդական դեւեր, Հայկական ժողովրդական հրէշներ, Հայկական ժողովրդական վհուկներ, Հայկական ժողովրդական կախարդներ, Հայկական ժողովրդական մոգեր, Հայկական ժողովրդական քուրմեր, Հայկական ժողովրդական քահանաներ, Հայկական ժողովրդական եկեղեցիներ, Հայկական ժողովրդական տաճարներ, Հայկական ժողովրդական սրբավայրեր, Հայկական ժողովրդական ուխտեր, Հայկական ժողովրդական տօներ, Հայկական ժողովրդական հանդէսներ, Հայկական ժողովրդական խրախճանքներ, Հայկական ժողովրդական ուրախութիւններ, Հայկական ժողովրդական տխրութիւններ, Հայկական ժողովրդական ողբեր, Հայկական ժողովրդական սգեր, Հայկական ժողովրդական թաղումներ, Հայկական ժողովրդական գերեզմաններ, Հայկական ժողովրդական հոգեհանգիստներ, Հայկական ժողովրդական յիշատակներ, Հայկական ժողովրդական նշաններ, Հայկական ժողովրդական խորհրդանիշներ, Հայկական ժողովրդական գոյներ, Հայկական ժողովրդական ձեւեր, Հայկական ժողովրդական նախշեր, Հայկական ժողովրդական զարդեր, Հայկական ժողովրդական ասեղնագործութիւններ, Հայկական ժողովրդական գործուածքներ, Հայկական ժողովրդական գորգեր, Հայկական ժողովրդական կարպետներ, Հայկական ժողովրդական ծածկոցներ, Հայկական ժողովրդական բարձեր, Հայկական ժողովրդական ներքնակներ, Հայկական ժողովրդական անկողիններ, Հայկական ժողովրդական սենեակներ, Հայկական ժողովրդական կահեր, Հայկական ժողովրդական սպասներ, Հայկական ժողովրդական ամանեղէններ, Հայկական ժողովրդական կաւեղէններ, Հայկական ժողովրդական փայտեղէններ, Հայկական ժողովրդական մետաղեղէններ, Հայկական ժողովրդական ապակեղէններ, Հայկական ժողովրդական քարեղէններ, Հայկական ժողովրդական ոսկրեղէններ, Հայկական ժողովրդական կաշեղէններ, Հայկական ժողովրդական մորթեղէններ, Հայկական ժողովրդական բրդեղէններ, Հայկական ժողովրդական բամբակեղէններ, Հայկական ժողովրդական կտաւեղէններ, Հայկական ժողովրդական մետաքսեղէններ, Հայկական ժողովրդական ոսկեղէններ, Հայկական ժողովրդական արծաթեղէններ, Հայկական ժողովրդական պղնձեղէններ, Հայկական ժողովրդական երկաթեղէններ, Հայկական ժողովրդական պողպատեղէններ, Հայկական ժողովրդական թիթեղեղէններ, Հայկական ժողովրդական ապակեղէններ, Հայկական ժողովրդական հայելիներ, Հայկական ժողովրդական ակնոցներ, Հայկական ժողովրդական լուսամուտներ, Հայկական ժողովրդական դռներ, Հայկական ժողովրդական պատուհաններ, Հայկական ժողովրդական պատեր, Հայկական ժողովրդական յատակներ, Հայկական ժողովրդական առաստաղներ, Հայկական ժողովրդական սիւներ, Հայկական ժողովրդական կամարներ, Հայկական ժողովրդական գմբէթներ, Հայկական ժողովրդական աշտարակներ, Հայկական ժողովրդական զանգակատուներ, Հայկական ժողովրդական զանգեր, Հայկական ժողովրդական ղօղանջներ, Հայկական ժողովրդական եղանակներ